

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบ และหาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต กับความพึงพอใจในงาน ซึ่งแบ่งความพึงพอใจในงานในปัจจัย जुใจและความพึงพอใจในงานในปัจจัยสุขอนามัย ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในจังหวัดมหาสารคามจากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONEWAY) การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise (Stepwise Multiple Regression) แล้วสามารถอธิบายผลการวิจัยตามสมมติฐานที่เสนอไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในจังหวัดมหาสารคามที่มีอายุราชการแตกต่างกัน จะมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต และความพึงพอใจในงานแตกต่างกัน

จากสมมติฐานที่ 1 สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

1.1 ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในจังหวัดมหาสารคามที่มีอายุราชการแตกต่างกัน จะมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันนั้น ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน กล่าวคือ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการแตกต่างกันจะมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการน้อย ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการปานกลาง และข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการมากส่วนใหญ่มีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 4 คือการทำความเข้าใจกฎหมายและระเบียบสังคมสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศธร เจริญคุณบาล (2537) ที่พบว่า ตำรวจที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้เป็นเช่นนี้ สามารถอธิบายได้ว่าข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ถึงแม้จะมีประสบการณ์ที่ต่างกันและลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติในฐานะผู้บังคับบัญชาของนายตำรวจ

ชั้นสัญญาบัตรในสถานและส่วนหนึ่งเป็นลักษณะงานป้องกันและปราบปราม จึงเป็นบุคคลของทางราชการที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดประเภทหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการยุติธรรม ดำรวจชั้นประทวนจึงต้องมีแบบแผนการทำงานที่ต้องอยู่กับ กฎระเบียบ ข้อกฎหมาย รวมถึงวัฒนธรรมประเพณี การบังคับบัญชาที่เคร่งครัด มีระเบียบวินัยตลอดเวลาทำให้ในการตัดสินใจต่าง ๆ มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ในระดับขั้นที่ 4 คือ มีการทำตามกฎหมายและระเบียบสังคมเป็นหลัก ถึงแม้จะมีอายุราชการหรือประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันก็ตาม

1.2 ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในจังหวัดมหาสารคามที่มีอายุราชการแตกต่างกันจะมีลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการแตกต่างกัน มีลักษณะมุ่งอนาคตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา บิลมาศและคณะ (2529) ที่พบว่า ในกลุ่มข้าราชการเก่าเพศชายจะมีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองสูงกว่าข้าราชการใหม่เพศชาย อันหมายถึงว่า ข้าราชการที่มีประสบการณ์มากมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าข้าราชการที่มีประสบการณ์น้อย และยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงเดือน พันธมนาวิน (2521) ที่พบว่าเยาวชนผู้มีอายุน้อยมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ที่มีอายุมาก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พอที่จะอธิบายได้ดังนี้คือ ลักษณะของผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควรจะมีลักษณะสำคัญตามที่ ดวงเดือน พันธมนาวิน (2529) สรุปไว้คือ สามารถคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของอนาคต คิดสนใจเลือกกระทำอย่างเหมาะสม หาแนวทางแก้ปัญหาและวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายในอนาคต รู้จักการปฏิบัติให้เกิดการอดได้รอได้อย่างเหมาะสม และสามารถให้รางวัลและลงโทษตนเองต่อการกระทำของตนเองได้ อันถือได้ว่าเป็นลักษณะสำคัญที่ควรอยู่ในตัวตำรวจผู้ทำหน้าที่พิทักษ์สันติราษฎร์ แต่จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนส่วนใหญ่มีระดับคะแนนของลักษณะมุ่งอนาคตในระดับปานกลาง อันอาจจะมีผลมาจากลักษณะงานที่ทำงานซ้ำซากไม่ค่อยได้เปลี่ยนลักษณะงาน เปลี่ยนสถานที่ทำงานเหมือนตำรวจชั้นสัญญาบัตร ทำให้ตำรวจชั้นประทวนสร้างความเข้าใจว่าอนาคตตนเองที่ไม่ค่อยได้เปลี่ยนแปลงจากปัจจุบันมากนัก และมีระเบียบแบบแผนให้ปฏิบัติตามตลอดเวลา ตำรวจชั้นประทวนไม่ค่อยได้คาดการณ์ คิดสนใจกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของการทำงานด้วยตนเองมากนัก ซึ่งตำรวจชั้นประทวนจะปฏิบัติงานเป็นลักษณะของผู้ได้บังคับบัญชา เช่นนี้ตลอดชีวิตการรับราชการ ฉะนั้นการวิจัยครั้งนี้ จึงพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตของตำรวจชั้นประทวนจึงอยู่ในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ถึงแม้จะมีอายุราชการหรือประสบการณ์มากหรือน้อยก็ตาม

1.3 ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในจังหวัดมหาสารคามที่มีอายุราชการแตกต่างกันจะมีความพึงพอใจในงานแตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1.3.1 ความพึงพอใจในงานในปัจจัยจุดใจของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการน้อย มีค่ามัธยเลขคณิตสูงกว่าข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการปานกลาง และข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการน้อยเพิ่งเริ่มรับราชการ มีความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จในงาน การได้รับการยกย่องนับถือทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มีความคาดหวังต่อความก้าวหน้าอันเป็นองค์ประกอบของความพึงพอใจในงานในปัจจัยจุดใจ แต่ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พานทอง สุวรรณจุระ (2537) ที่พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีอายุราชการมากและอายุราชการปานกลาง มีความพึงพอใจในงานในปัจจัยจุดใจและปัจจัยสุขอนามัยสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีอายุราชการน้อย ผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ว่า ผลการวิจัยที่แตกต่างนี้อาจมีผลมาจากที่จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดใหญ่ เป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว และเป็นที่ตั้งของหน่วยราชการระดับภาคหลายหน่วยงาน ที่มีข้าราชการระดับสูงจำนวนมาก ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการน้อย จึงไม่ค่อยได้รับผิดชอบงานสำคัญ ไม่ค่อยได้รับการยอมรับนับถือและยังไม่มีกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้สำเร็จไวชัดเจน อันเป็นองค์ประกอบของความพึงพอใจในงานในปัจจัยจุดใจ

1.3.2 ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการน้อยมีค่ามัธยเลขคณิตของความพึงพอใจในงานในปัจจัยสุขอนามัยสูงกว่าข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการน้อยเป็นพนักงานในลักษณะผู้ได้บังคับบัญชาภายใต้กฎระเบียบที่แน่นอนและยุติธรรม รับรู้ถึงการปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาที่ชัดเจน เงินค่าตอบแทน เงินเดือน ฐานะความมั่นคง ชีวิตส่วนตัวที่ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการน้อยอยู่ในช่วงเรียนรู้ อยู่ระหว่างการปรับตัว และการสร้างฐานะของตนเองจากการรับราชการตำรวจซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตราชการของตนเองทำให้เกิดความพึงพอใจในงานในปัจจัยสุขอนามัยสูงกว่าข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการมากกว่า ซึ่งได้ผ่านช่วงเวลาดังกล่าวไป มีความคุ้นเคยและสัมผัสกับการเป็นผู้ได้บังคับบัญชามากกว่า มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีฐานะ ชีวิตส่วนตัว มีความมั่นคงระดับหนึ่งแล้ว จนเป็นชีวิตประจำวันที่ได้รับรู้ได้สัมผัสตลอดเวลาอาจมีความต้องการที่มากขึ้น

มีความคาดหวังที่นอกเหนือจากงานตำรวจที่พึงตอบสนองได้ ทำให้มีระดับความพึงพอใจในงานในปัจจัยสุขอนามัยน้อยกว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่เพิ่งรับราชการ แต่ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิต ดวงหัตถ์ (2537) ที่ศึกษาข้าราชการตำรวจชั้นประทวนแล้วพบว่าข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการน้อยมีความพึงพอใจในงานในปัจจัยสุขอนามัยต่ำกว่าข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการมากและข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการปานกลาง ผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ว่า ผลการวิจัยที่แตกต่างนี้อาจมีผลมาจากการที่ จังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดใหญ่ที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมสูง เป็นที่ตั้งของหน่วยงานและหน่วยราชการที่สำคัญ ๆ ระดับภาคมากมาย ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีอายุราชการน้อยต้องประสบกับปัญหาอย่างมากกว่า ในการปรับตัวให้เข้ากับ การดำเนินนโยบายและการบริหารงาน การบังคับบัญชา สภาพการทำงาน ชีวิตส่วนตัว ฐานะทางสังคม และฐานะทางเศรษฐกิจ อาจทำให้มีผลต่อความพึงพอใจในงานในปัจจัยสุขอนามัย

2. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงานของข้าราชการตำรวจในจังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ การวิจัยพบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงานในปัจจัยจูงใจ ($r=.1275$) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงานในปัจจัยสุขอนามัย ($r=.0980$) ในขณะที่ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงานในปัจจัยจูงใจ ($r=.1601$) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงานในปัจจัยสุขอนามัย ($r=.1463$) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา บิลมาศและคณะ (2529) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะ 5 ประเภทคือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ความเชื่ออำนาจในตนเอง ทศนคติต่อการทำงานราชการ สุขภาพจิต และลักษณะมุ่งอนาคต พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะทั้ง 5 ประเภทสูง ในข้าราชการที่บรรจุเก่า เมื่อเปรียบเทียบในกระทรวงเดียวกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ความพึงพอใจในงาน มีลักษณะใกล้เคียงกัน ทศนคติต่อการทำงานราชการ จึงอาจกล่าวได้ว่า งานวิจัยนี้สอดคล้อง กับ งานวิจัยของ จินตนา บิลมาศและคณะ (2529) นอกจากการสอดคล้องดังกล่าว ยังสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้น 4 ซึ่งอยู่ในระดับการมีจริยธรรมในขั้นการทำตามกฎหมายและระเบียบสังคมอันเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของผู้ที่ทำหน้าที่รักษาสันติราษฎร์หรือผู้เป็นข้าราชการตำรวจ ความภาคภูมิใจ ความรับผิดชอบ การยอมรับนับถืออันเป็นองค์ประกอบของความพึงพอใจในงาน ล้วนที่จะมีผลส่วนหนึ่งมาจากการประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ลาม

ประเพณีปฏิบัติและกฎหมาย และในส่วนของลักษณะมุ่งอนาคต บุญรับ ศักดิ์มณี (2532) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในงาน กล่าวคือ ถ้าแต่ละขั้นตอนในการทำงานนั้นมีผลต่อความสำเร็จหรือความก้าวหน้าของบุคคลในอนาคต ความสำเร็จในการทำงานแต่ละขั้นจะเป็นแรงจูงใจให้คนพยายามทำงานในขั้นต่อไปให้สำเร็จ เพราะฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคต มีผลต่อความสำเร็จในงาน ความก้าวหน้าในงานอันเป็นองค์ประกอบของความพึงพอใจในงาน แต่ความสัมพันธ์ที่พบค่อนข้างต่ำ จึงควรส่งเสริมพัฒนาให้ข้าราชการสำรวจชั้นประทวนพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคตเพิ่มขึ้น

5. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับลักษณะมุ่งอนาคตสามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในงานของข้าราชการสำรวจชั้นประทวนในจังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ กล่าวคือจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise พบว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับลักษณะมุ่งอนาคต สามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในงานในปัจจัยจูงใจได้ ร้อยละ 3.371 และ ลักษณะมุ่งอนาคตสามารถทำนายความพึงพอใจในงานในปัจจัยสุขอนามัยได้ ร้อยละ 2.139 ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา บิลมาศและคณะ (2529) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะ 5 ประเภท คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ความเชื่ออำนาจในตน ทศนคติต่อการทำงานราชการ สุขภาพจิต และลักษณะมุ่งอนาคต พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะทั้ง 5 ประเภทสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญรับ ศักดิ์มณี (2532) ที่ศึกษาการเสริมสร้างจิตลักษณะ เพื่อพัฒนาการทำงานของราชการ พบว่า การมีลักษณะมุ่งอนาคตมีผลดีต่อจิตใจ 5 ด้าน คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ทศนคติต่อการทำงานราชการ แรงจูงใจไม่ล้มถอย ความเชื่ออำนาจในตน และสุขภาพจิตของกลุ่มข้าราชการเงินเดือนน้อย นอกจากความสอดคล้องดังกล่าวยังอธิบายเพิ่มเติมได้ว่า การที่ลักษณะมุ่งอนาคตสามารถทำนายความพึงพอใจในงานในปัจจัยจูงใจ และความพึงพอใจในงานในปัจจัยสุขอนามัยได้ อาจจะเนื่องมาจากลักษณะมุ่งอนาคต คือ ความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคลซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดได้ รอได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามความหมายของ ดวงเดือน พันธมนาวิน (2520) หรือความสามารถในการคาดการณ์ไกล และเล็งผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดในอนาคตได้ ตามความหมายของ จินตนา บิลมาศและคณะ (2529) ผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และไม่เป็นผู้ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนา และกฎหมาย อันเป็นคุณลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของข้าราชการสำรวจที่จะสามารถสร้างความก้าวหน้าและความสำเร็จในการรับราชการได้ดี สามารถรับผิดชอบต่อ

สังคมและประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ จ้าราชการตำรวจที่มีลักษณะมุ่งอนาคตไม่สูงก็คือผู้ที่มี การควบคุมตนเอง ควบคุมการแสดงออกไม่ดี ไม่รู้จักกาลเทศะ การคาดการณ์ เล็งผลดี ผลเสีย รวมถึงการวางแผนการในอนาคตไม่ค่อยดี อันจะมีผลสืบเนื่องถึง ความสำเร็จ ในงาน การยอมรับนับถือ ความก้าวหน้า ความสัมพันธ์กับคู่ปฏิบัติงานทุกระดับ ชีวิตส่วนตัว อันเป็นองค์ประกอบสำคัญ ของความพึงพอใจในงานของตำรวจชั้นประทวน จึงทำให้ปริมาณ การทำนายจากผลการวิจัย พบว่า มีค่าร้อยละ ค่อนข้างน้อย และอาจจะเป็นเพราะ มีตัวแปร อื่นถ้าได้นำมาศึกษาและร่วมทำนายความพึงพอใจในงานน่าจะสามารถทำนายได้ในปริมาณที่ สูงกว่า เช่น ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น